

Persmededeling

8 maart 2006 : Internationale Vrouwendag

9427 mannen en vrouwen vragen gelijke sanitaire rechten voor vrouwen

1. De petitieactie

Op 11 november 2004, niet toevallig de Nationale Vrouwendag, startte de actiegroep 'Leg mijn blaas het zwijgen niet op' in Gent een petitieactie voor meer en beter publiek sanitair voor vrouwen. 'Leg mijn blaas het zwijgen niet op' pleit voor gelijke sanitaire rechten voor vrouwen.

Naar aanleiding van de wereldwijde Interculturele Vrouwendag, op 8 maart 2006, sluit de actiegroep 'Leg mijn blaas het zwijgen niet op' de eerste fase van haar campagne af. Vandaag 8 maart, om 14u30, geven we de tot op heden verzamelde handtekeningen af aan het Gentse stadsbestuur op het stadhuis. Burgemeester Beke, mede in naam van schepenen Termont, en schepenen Versnick nemen deze in ontvangst.

We zijn trots dat wij de handtekeningen van niet minder dan **9427 vrouwen en mannen** kunnen afgeven. Het signaal van die 9427 vrouwen en mannen is duidelijk. Ze vragen een ernstig initiatief van de diverse overheden om zowel op gemeentelijk als op Vlaams niveau die 'sanitaire gelijkheid en gelijkwaardigheid' te realiseren. Wie ondertekende eiste samen met ons het recht op gratis plassen voor vrouwen in de publieke ruimte, op festivals en op andere volksfeesten.

2. De huidige situatie in Gent

In de meeste Vlaamse steden is de situatie wat betreft het publiek sanitair ronduit bedroevend. Ondanks het feit dat Gent één van de weinige steden met een sanitair beleid is (sinds 2001), is ook hier nog werk aan de winkel. Het is alom bekend dat het tekort aan toiletten voor vrouwen in Gent erg scherp is. Er blijven voor vrouwen heel wat minder voorzieningen dan voor mannen en voor honden.

Eerste investeringen bijna exclusief naar ...urinoirs

De investering van 3 miljoen Euro die de stad Gent tot 2012 wil doen is dan ook broodnodig. Maar vreemd genoeg werd in een eerste fase van deze investeringsperiode quasi exclusief geïnvesteerd in nieuwe...urinoirs (in totaal 42 urinoirs à 15.000 Euro per stuk of 630.000 Euro). Het is dan wel weer een goede zaak dat de toiletten in de parkeergarages (pas vanaf 2005) en in sommige openbare gebouwen gratis toegankelijk en bewegwijzerd werden. Maar dit brengt slechts in beperkte mate soelaas in het centrum van de stad.

De plassende Mattheus

Het is in ieder geval onaanvaardbaar dat op plaatsen waar amper of zelfs geen openbare vrouwentoiletten aanwezig zijn maar wel mannentoiletten, er dan nog eerst extra urinoirs bijkomen. We kunnen spreken van **het plassende Mattheuseffect**: wie reeds veel toiletten heeft, zal er veel bij krijgen (zie bijlage 2).

Gedoogbeleid rond wildplassen

Even vreemd is daarbij dat er met betrekking tot het wildplassen blijkbaar een gedoogbeleid wordt gevoerd. Wie bijvoorbeeld een kijkje gaat nemen in de Overpoort kan vaststellen dat wildplassen, ondanks een aantal nieuwe urinoirs, een probleem blijft en bovendien treedt de politie niet op. Nochtans kunnen gemeentelijke ambtenaren sinds september 2005 zelf optreden en een gemeentelijke administratieve sanctie uitschrijven voor een bedrag van 60 Euro (zie bijlage 2).

De Gentse feesten: de vrouwen betalen de urinoirs

De ongelijkheid wordt scherp gevoeld tijdens de Gentse Feesten. Mannen krijgen de beschikking over talrijke extra en gratis urinoirs terwijl vrouwen in lange rijen moeten aanschuiven en moeten betalen voor een plasje (50 Eurocent). Sterker zelfs. De uitbating van de mobiele betalende toiletten brengt jaarlijks 8.000 Euro op voor de stad, terwijl het huren van de urinoirs slechts 6.000 Euro kost. Het is duidelijk, het zijn voornamelijk vrouwen die de urinoirs betalen (zie bijlage 2).

3. Reacties vanuit de politiek

Het is ontgoochelend hoe dit thema slechts af en toe en vooral weinig ten gronde aan bod komt in de politiek. Het is tekenend dat in de Gentse gemeenteraad het debat telkens weer uitmondt in gelach en gegniffel.

Zowel op het Vlaamse als op het lokale niveau is er amper een consistente regelgeving in verband met de organisatie van publieke toiletten (aantallen, uitbating...). Daarom heeft de actiegroep contact gezocht met de verschillende politieke partijen. Er zijn enkele vrijblijvende contacten en sympathiebetuigingen geweest (CD&V, Groen!, NVA en Spirit). We vonden enkel Groen! bereid om ook een initiatief te nemen. Een Vlaams Volksvertegenwoordiger zal hierover eerstdaags een vraag voorleggen aan de Vlaamse Minister bevoegd voor Gelijke Kansen.

4. Eisen van de actiegroep 'Leg mijn blaas het zwijgen niet op'

De actiegroep vraagt in het algemeen de erkenning van het probleem en concreet een specifieke aanpak voor het wegwerken van de sanitaire ongelijkheid tussen vrouwen, mannen en gehandicapten op alle niveaus. Mannen en vrouwen moeten gelijk worden behandeld. Toiletbezoek is een primair recht binnen de gemeenschap en moet door de overheid mede worden georganiseerd en gereguleerd.

Aan de stad Gent vraagt de actiegroep 'Leg mijn blaas het zwijgen niet op':

1. Een grote **inhaalbeweging** voor de sanitaire voorzieningen **voor vrouwen en gehandicapten**.
2. Een **gelijke behandeling** van vrouwen en mannen bij de uitbouw van het sanitair beleid van de stad. Het **gratis openstellen van toiletten** in publieke gebouwen zoals bijvoorbeeld in de stadsbibliotheek, Sint-Pieters station, Shoppingcenter Zuid.
3. **Gratis vrouwentoiletten** tijdens de Gentse Feesten op de drukst bezochte plaatsen.
4. Een gelijke behandeling in de **aanpak van wildplassen**.

De actiegroep zal aan de schepenen Versnick en Termont een aantal concrete vragen voorleggen over de situatie in Gent en meer specifiek tijdens de Gentse feesten (zie bijlage 1).

5. De toekomstige activiteiten van de actiegroep

De actiegroep blijft ijveren voor gelijke sanitaire rechten voor vrouwen. De actiegroep zal in ieder geval al tijdens de volgende editie van de Gentse feesten actie voeren. We houden u op de hoogte via ons website. We roepen alle sympathisanten op om aan de actie op de komende Gentse Feesten mee te werken. Voor meer info stuur een e-mail naar plasactie@telenet.be of surf naar <http://users.telenet.be/plasactie>.

Namens de Actiegroep 'Leg mijn blaas het zwijgen niet op'
Contact: Baharak Bashar, Initiatiefnemer-coördinator, St-Jacobsnieuwstraat 28, 9000 Gent, 0476/66.95.16.

Bijlage 1: Vragen

De actiegroep wenst ook van de burgemeester en de schepenen een duidelijk antwoord te krijgen op de volgende vragen:

T.a.v. schepenen Versnick

1. Hoe kan de bevoegde schepenen, Versnick, het inplanten van extra urinoirs verantwoorden, zelfs op de plaatsen waar voldoende sanitair voor iedereen voorzien is (Zuidplein, Sint-Baafsplein, Korenlei, etc.)?
2. Waar kunnen vrouwen dan te recht met hun behoefte op de plaatsen waar er nu enkel urinoirs zijn voorzien?
3. Waar zijn de borstvoedingshoeken gepland?
4. Waarom zijn de bij vrouwen best bekende toiletten (stadsbibliotheek, station Sint-Pieters, Zuid shoppingcenter, etc.) nog betalend?

T.a.v. schepenen Termont

1. Hoeveel exact kost de organisatie van het gratis sanitair op de Gentse Feesten? De ramingen waarover we beschikken variëren tussen 130.000 tot 250.000 Euro. Hoe zorgvuldig zijn die ramingen opgemaakt en waarom lopen ze zo uiteen?
2. Welke alternatieven heeft de bevoegde schepenen, Termont, overwogen en onderzocht om het sanitair op de feesten goedkoper te organiseren zodat de stad het wel zou kunnen financieren?
3. Publieke toiletten behoren tot het algemeen nut. Waarom moet het uitbaten door de stad van het sanitair op de Gentse feesten dan rendabel zijn?
4. Bij wet (KB 07.02.1997, bijlage, hoofdstuk 1 van de *Hygiëne-eisen in de inrichtingen van de voedingssector*) is elke horecazaak verplicht voldoende sanitair te voorzien en te onderhouden. We vragen ons af waarom de dranktenten en eetkramen die niet over eigen sanitair beschikken, niet een deel van hun winst zouden (moeten) investeren in het voorzien van meer sanitaire voorzieningen op de feesten?
5. Zijn er tijdens de komende feesten extra maatregelen genomen om meer en gratis toiletten te voorzien voor vrouwen? Indien niet, zal er dan een gedoogbeleid zijn voor de wildplassende dames i.p.v. een gedoogbeleid voor wildplassende heren?

T.a.v. de burgemeester en de bevoegde schepenen

1. Vindt de Stad het rechtvaardig dat het consequent beboeten van wildplassen de vrouwen zal benadelen, omdat ze én minder en gratis sanitaire voorzieningen hebben dan mannen, zowel in de stad als tijdens de stadsevenementen zoals Gentse Feesten, én omdat ze een grotere pakkans riskeren dan mannen?
2. Hoeveel administratieve sancties en processenverbalen zijn er reeds uitgeschreven voor wildplassen sinds 1 oktober 2005, in vergelijking met de voorbije jaren? Wat is de verhouding man t.o.v vrouw?
3. Bestaat er een mogelijkheid om de administratieve boetes die geïnd worden voor wildplassen, in een apart fonds terecht te laten komen, zodat ze geïnvesteerd kunnen worden in meer en gratis sanitair tijdens de feesten?

Bijlage 2: Bedenkingen

Wildplassers worden beloond met extra urinoirs

Met het argument om het wildplassen van mannen in de stad in te perken vinden we vandaag in de stad nieuwe urinoirs, geplaatst op plaatsen waar er nog amper openbare toiletten voor vrouwen zijn voorzien (langs de Visserijvaart-Leie, Coupure, ..). Dat is zelfs ook het geval op de plaatsen waar door de Stad voldoende openbare toiletten voor iedereen zijn voorzien, denk maar aan het Zuidplein, waar er extra urinoirs buiten op de straat zijn voorzien. Om een concreet voorbeeld te geven: een wandeling vanaf Overpoort via Sint-Annaplein naar Fratersplein resulteert in 7 extra locaties voor urinoirs, waarbij we niet meetellen deze aanwezig in de zijstraten en de dichtbij zijnde plaatsen.

Wildplassen is reeds langer verboden. Sinds in 2005 de politieverordening op de reinheid en de gezondheid gewijzigd werd kunnen gemeentelijke ambtenaren hiervoor een administratieve sanctie uitschrijven. Voordien kon enkel de politie een proces-verbaal uitschrijven.

Hoewel er, bij wijze van voorbeeld, aan het Overpoort, de uitgangsbeurt van studenten, nu twee extra duo-urinoirs geplaatst zijn, plassen de in de rij wachtende mannen tegen de dichtst bij zijnde muur of in de struiken voor het studenten restaurant aan Stalhof, terwijl de politiecombi regelmatig voorbij rijdt. We stellen ons dan terecht de vraag of men, alleen door het meer plaatsen van urinoirs, het gedrag wildplassen bij niet gedisciplineerde mannen zal kunnen veranderen.

Gentse feesten

Dit gedoogbeleid doet zich niet enkel op het stadsniveau voor maar ook tijdens de feesten. Ongeacht de talrijke urinoirs bleef het probleem van wildplassen een hot item op de voorbije Gentse Feesten. Het argument dat een politieagent op de Gentse Feesten ons gaf, wanneer we hem erop wezen dat hij niets doet wanneer er een jonge aangeschoten man recht voor zijn neus aan het wildplassen is, luidt als volgt: "*Juffrouw, moesten we alle mannen die rond en op de Vlasmarkt wildplassen beboeten dan zou den boel ontploffen!*".

Een consequente toepassing van de huidige administratieve boete voor wildplassen zal bovendien vrouwen extra benadelen, aangezien ze nog lang niet over evenveel gratis sanitaire voorzieningen beschikken.

Uit de studie omtrent de Gentse Feesten, uitgevoerd door het Steunpunt Beleidsrelevant Onderzoek Toerisme en Recreatie aan de K.U. Leuven in 2003, blijkt dat het uitbaten van de mobiele toiletten tijdens de Gentse Feesten ongeveer 8000 Euro voor de Stad Gent opbrengt, terwijl het huren van extra urinoirs aan de stad slechts 6000 Euro kost. Dat impliceert dat de gebruikers, vooral dames, van de betaaltoiletten tijdens de Gentse feesten, niet enkel de huur van de extra urinoirs voor heren mede betalen maar ook ongeveer 2000 Euro extra opbrengen voor de Stad.

Het aanklagen van deze schrijnende sanitaire ongelijkheid door de actiegroep *Leg mijn blaas het zwijgen niet op*, heeft zich vertaald in een concrete actie met een **gratis damesurinoir** tijdens de Gentse Feesten in 2005. Tijdens de eerste acht dagen maakte het urinoir zo'n **1.600 vrouwen** gelukkig. De realisatie van het design damesurinoir tijdens de Gentse Feesten werd zelfs medegefinancierd door de Stad Gent.

Dit initiatief resulteerde naast het verzamelen van handtekeningen en het aanbieden van een gratis damesurinoir op de Gentse Feesten, ook in een bevragingsonderzoek. Tijdens de Gentse Feesten werden 414 vrouwen (waarvan 174 uit Gent) ondervraagd over hun plaspraktijken, plasattitudes en hun kennis over plasmogelijkheden in de publieke ruimte. Deze resultaten werden in oktober 2005 aan de Werkgroep Publiek Sanitair van de Stad Gent bekend gemaakt en zijn gepubliceerd op onze website <http://users.telenet.be/plasactie>.

Behalve sensibilisatie op het veld draagt de actiegroep ook bij tot het publiceren van thema-gerelateerde artikels, zowel in de nationale als in de internationale vakliteratuur.

Bijlage 3: Citaten

Schepen Termont

“De huur van materiaal, nutsvoorzieningen, transport en plaatsen van toiletten en personeel kosten ons 5.26 miljoen frank. Dat is meer dan ons feestbudget! Tenzij Agalev plasfeesten wilt in plaats van Gentse Feesten”, reageerde schepen Termont op het protest van Filip Watteuw, gemeenteraadslid van ex-Agalev bij het opslaan van de toiletprijzen tijdens de Gentse Feesten (GVA, 15 maart 2001).

“ We moeten 12.000 Euro bijleggen om de exploitatie rendabel te houden. Alles gratis maken, zou ons nog eens 40.000 Euro kosten. Dat geld geven we beter aan de pleinorganisatoren,” vindt Daniël Termont (GVA, 21 april 2004).

“Ofwel moeten er nog meer urinoirs komen, ofwel moeten we al het sanitair gratis maken”, merkte schepen Termont op in verband met het problematisch wildplassen tijdens de feesten (Tijdsnet, 26 juli 2005).

“Meer urinoirs voor mannen dan voor vrouwen, en dan nog gratis op de koop toe, het lijkt of alle feministische golven aan Gent voorbij zijn gegaan”, schreef ex-gemeenteraadslid van SP.A., Koen Raes in zijn column *Wateren zonder grenzen* in De Morgen (De Morgen, 12 augustus 2002).

Schepen Versnick

“Een geschikte plek vinden voor degelijke grotere sanitaire ruimtes ligt nu eenmaal moeilijker. Ik vind dit trouwens een chagrijnige reactie: ‘als vrouwen moeten wachten, moeten de mannen dat ook maar’. Bovendien bezondigen de mannen zich sneller aan wildplassen”, reageert Geert Versnick op de protestactie van de Groen!-fractie bij het inhuldigen van het nieuwe urinoir op het Ledebergplein (HLN, 3 februari 2004).

“In deze stad wonen 109.000 mannen en 116.000 vrouwen. Volgens uw plan worden 36 publieke urinoirs voor mannen geplaatst. Voor honden heeft deze stad zelfs al meer dan 100 toiletten ingericht. Maar vrouwen en gehandicapten moeten, zo leert uw plan, nog even geduld oefenen”, reageerde gemeenteraadslid van Groen!, Fadime Köse op de investering van de stad Gent in 36 nieuwe urinoirs (De Gentenaar, 26 maart 2003).